

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์

JOURNAL OF BUDDHIST INNOVATION REVIEW

VOL. 5 NO. 3 September- December 2024

ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2567

ISSN Print : 2730-1842

ISSN Online : 2730-2539

ISSUE 13

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา เสาร์-อาทิตย์

JBIR

วารสารพุทธนวัตกรรมปริทรรศน์

Journal of
Buddhist
Innovation
Review

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai-Journal Citation Index Centre

วารสารพุทธนวัตกรรมการปริทรรศน์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 5 ฉบับที่ 3 (เดือนกันยายน – ธันวาคม 2567) มีบทความวิจัยที่น่าสนใจทางด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา สังคมและมนุษยศาสตร์ในเชิงประยุกต์ การศึกษาเชิงนวัตกรรมประยุกต์ และด้านนวัตกรรมต่างๆ ตลอดจนสาขาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 19 เรื่อง ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 15 เรื่อง บทความวิชาการ จำนวน 3 บทความ และบทความวิจารณ์หนังสือ จำนวน 1 เรื่อง โดยบทความที่น่าสนใจประจำฉบับนี้เริ่มต้นด้วยบทความเรื่องแรก **การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยยุคใหม่ผ่านการเล่นกอล์ฟเชิงพุทธบูรณาการ** ของคุณเณตร์ เลิศหิรัญวิบูลย์ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัยยุคใหม่ผ่านการเล่นกอล์ฟเชิงพุทธบูรณาการ โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งกายและจิตใจให้มีความสุข ลดปัญหา เพื่อนำไปสู่การก่อเกิดปัญญา สามารถเห็นความจริง แก้ไขปัญหา อุปสรรคให้เป็นผู้สูงวัยยุคใหม่ที่มีความสุข เรื่องที่สอง **การพัฒนาผู้นำชุมชนเพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติสุขด้วยพลังบวรเป็นฐานตามหลักพุทธสันติวิธี ศึกษากรณี ชุมชนโนนศิลา2 บ้านโนนศิลา ตำบลโนนศิลา อำเภอโนนศิลา จังหวัดขอนแก่น** ของธิดารัตน์ สอนสืบ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในกระบวนการพัฒนาผู้นำชุมชนเพื่อเสริมสร้างชุมชนสันติสุขด้วยพลังบวรเป็นฐานตามหลักพุทธสันติวิธี เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองตามหลักสังคหวัตถุ 4 การพัฒนาองค์กรโดยให้ผู้นำที่มีจุดเด่นแต่ละด้านเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ การเสริมสร้างชุมชนสันติสุขทำให้ชุมชนพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถเพิ่มความรักความสามัคคีในชุมชนสร้างชุมชนสันติสุข ลดความขัดแย้ง ร่วมกันพัฒนาชุมชนต่อไป เรื่องที่สาม **การปลูกฝังคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิถีพุทธในกลุ่มโรงเรียนสระโบสถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2** ของพัชรภรณ์ พิมพา บทความนี้มีวัตถุประสงค์ หลักการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนประกอบด้วย หลักสูตรการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการปลูกฝังคุณธรรม คือหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา เรื่องที่สี่ **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการปฏิบัติอานาปานสติตามแนวทำนพุทธทาสภิกขุสู่ลมหายใจแห่งสติ** ของพระมหาคณิน โสโทร (เมืองเกิด) บทความวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการปฏิบัติอานาปานสติตามแนวทำนพุทธทาสภิกขุ สู่ลมหายใจแห่งสติ ด้านกายมีร่างกายที่สมบูรณ์ ด้านจิตมีจิตใจสงบเป็นสุข ด้านสังคมสงบสุขและมีสันติภาพ และด้านปัญญา ด้วยการปฏิบัติอานาปานสติได้ทุกที่ทุกเวลาช่วยพัฒนากายจิตสังคมและปัญญา อุดมด้วยสุขภาวะที่สมบูรณ์ เรื่องที่ห้า **การยกระดับการเสริมสร้างสมดุลสุขภาพวิถีพุทธของผู้สูงอายุ** ของพระศราวุธ เพ็ญเตื่อง (จันทนะ) บทความวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการส่งเสริมสมดุลสุขภาพวิถีพุทธของผู้สูงอายุแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งประกอบด้วยอาหาร ออกกำลังกาย อารมณ์ บูรณาการเข้ากับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เมื่อผู้สูงอายุปฏิบัติตามรูปแบบมีสมดุลสุขภาพที่ดีทั้งสุขภาพทางกาย และสุขภาพทางจิต เรื่องที่หก **ศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามความสัมพันธ์ของจิตและอินทรีย์** ของสมบัติ สิริพัฒนากุล บทความวิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในกระบวนการพัฒนาปัญญาโดยใช้สติกำหนดรู้ ในพระไตรลักษณ์เกิดปัญญาที่มีความเชื่อมโยงกับจิต ตัณหาจริต

และทฤษฎีจิตในการปฏิบัติอินทรีย์ที่ได้อิงความรู้จากการวิจัย คือโมเดลจัดรัสเป็นหลักปฏิบัติในรูปแบบสัมพันธ์
เรื่องที่เจ็ด **นวัตกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาผ่านจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม** ของพระครูวิมลปริยัติบัณฑิต (วิเชียร สิริวิฑฒโน) บทความวิจัยนี้เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างฐานข้อมูลเรื่อง
ย่อของมโหสถชาดก ศิลปะและภาพจิตรกรรมแต่ละตอน ซึ่งผ่านระบบ QR Code ซึ่งเป็นสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่
คนสามารถเข้าถึงสะดวกรวดเร็ว เข้าใจในสาระเรื่องการบำเพ็ญปัญญามีและเกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้
ง่ายขึ้น เรื่องที่แปด **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการปฏิบัติหน้าที่ของพระคิลานุปัฏฐาก จังหวัดสุพรรณบุรี**
ของพระครูปริยัติกิตติวงศ์ (ปกิตต์ จิตวิโส) บทความวิจัยนี้เพื่อนำเสนอแนวทางโดยนำหลักพรหมวิหาร 4 และ
หลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นปัจจัยภายในและที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อ
พัฒนาการปฏิบัติงานจากภาครัฐหรือหน่วยงานรับผิดชอบในการบริการสุขภาพสวัสดิการ และการวิจัยพัฒนาชุด
ความรู้ เพื่อเสริมสร้างการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาวะของพระสงฆ์และชุมชน เรื่องที่เก้า **รูปแบบการพัฒนา**
คุณภาพชีวิตของสามเณรประจำวัดพระธรรมกายตามหลักมงคล 38 ประการ ของพระมหาบรรพชิต ปลืพุทธโย
(อนุพันธ์) บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอเป้าหมายการบวชอุทิศชีวิตตามลำดับขั้นตอน เพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตของสามเณรประจำวัดพระธรรมกายตามหลักมงคล 38 ประการ คือ บทฝึกมงคลชีวิตตามช่วงวัย
สามเณร ส่งเสริมพัฒนากายจิตสังคัมและปัญญา เพื่อความสุขทางโลกและทางธรรมมุ่งสู่เป้าหมายการบวชอุทิศชีวิต
เรื่องที่สิบ **รูปแบบและความเชื่อของยันต์ วัดท่าพุด จังหวัดนครปฐม** ของพระมหาอัครเดช โลกะผล บทความ
วิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอ ตำราโหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ หรือตำรายารักษาโรค ทำให้เรามองเห็นถึงภูมิปัญญา
ของบรรพบุรุษในอดีต การสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้พ้นจากความเดือดร้อนทุกข์ยากลำบากที่
เกิดขึ้น ในด้านต่างๆ โดยไม่มีอามิสเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งย่อมแตกต่างกับยุคปัจจุบันโดยสิ้นเชิง เรื่องที่สิบเอ็ด **รูปแบบ**
การเสริมสร้างความผาสุกของผู้สูงอายุในจังหวัดบุรีรัมย์เชิงพุทธบูรณาการ ของพระมหาอภิสิทธิ์ วิริโย (จอด
นอก) บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างความผาสุกของผู้สูงอายุในการเสริมสร้างการ
ดำเนินตนด้วยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้ผู้สูงอายุนำมาปฏิบัติใน
ชีวิตประจำวันให้มีความสุข ทั้งทางกายและทางจิตใจ และสนใจเป้าหมายของชุมชนที่จะอยู่ร่วมและมีคุณธรรม
จริยธรรม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการ เรื่องที่สิบสอง **บูรณาการพุทธ**
ธรรมผ่านการพยากรณ์ด้วยคัมภีร์มหาสัตตเลข ของวศิกร ชัยพฤกษ์ไพรัตน์ บทความวิจัยนี้มีการนำเสนอแนวทาง
ตามคัมภีร์มหาสัตตเลขที่ต้องอาศัยทักษะและมหาทักษาร่วมกันในการพยากรณ์ โดยมีหลักพุทธธรรมในการบูรณา
การหลักพรหมวิหารธรรมที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักความปรารถนาดี หลักอิทธิบาทเป็นหลักธรรมความสำเร็จ
หลักสังคหวัตถุเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น ได้ หลักกรรม เป็นหลักว่าด้วยกฎแห่งการกระทำ กุศลกรรมและ
อกุศลกรรม เรื่องที่สิบสาม **ศึกษาการสื่อความหมาย ความเชื่อ และภูมิปัญญาของยันต์ไทยในประเทศไทย** ของ
หลิว ฉิน ในบทความวิจัยนี้มีการนำเสนอแนวทางในความเชื่อที่ปรากฏในยันต์ไทย เพื่อต้องการผลทั้งเชิงบวกและ
ลบเป็นสาเหตุที่ทำให้มนุษย์พึ่งพ้ายันต์อย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องยันต์ไทยเชิงคติชนสร้างสรรค์

และการสื่อยันต์เชิงพุทธพาณิชย์ ด้านลบลุมปัญหาที่แฝงอยู่ในยันต์ไทย เรื่องที่สิบสี่ การพัฒนานวัตกรรม การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ของตำหริ จันทูโต ตระกูล จิตวัฒนากการ และวิโรจน์ หมื่นเทพ บทความวิจัยนี้มีการนำเสนอแนวทางการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยปัจจัยสำคัญ ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร ด้านการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ด้านการสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติ และ ด้านการสร้างทีมงาน การน่านวัตกรรมไปใช้โดยผ่านกระบวนการ โดยการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมในชีวิตประจำวันเพื่อการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมของการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เรื่องที่สิบห้า เรื่องที่สิบห้า กิจกรรมหนังสือทำมือ เพื่อส่งเสริมความเป็นครู ของสมศักดิ์ จัตตุพรพงษ์ และศักดิ์ดา สถาพรวงนา บทความวิจัยนี้มีการนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิผลที่ดีต้องยึดหลักกลายณมิตรธรรม โดยที่ครูต้องเป็นกลายณมิตรให้ได้และให้ดีที่สุดเพื่อช่วยให้การพัฒนาทั้งด้านสมรรถนะของครูและนักเรียนเกิดความเจริญก้าวหน้ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่คาดหวัง

ส่วนบทความวิชาการ เรื่องที่สิบหก กระบวนการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยบุญกิริยาวัตถุ 10 ของพระภิกษุชาวนาวชิรวิเทศ วิ. เป้าหมายการนำเสนอบทความวิชาการ เพื่อให้กระบวนการการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการหมั่นทำบุญ การฝึกปฏิบัติธรรม การออกกำลังกาย การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การฝึกฝนความสงบใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 10 จะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่มีคุณค่า มีสุขภาพจิตที่ดีที่สามารถสร้างความสุขและความสงบในจิตใจได้ เรื่องที่สิบเจ็ด พระวินัย : คุณค่าต่อชีวิตสังคม และพระพุทธศาสนา ของสมควร นิยมวงศ์ และ สุดาพร เขียวงามดี เป้าหมายการนำเสนอบทความวิชาการ เพื่อให้การมีคุณค่าต่อชีวิต กล่าวคือมีจิตเป็นสมาธิ จนเกิดปัญญารู้แจ้งสัจธรรม และหลุดพ้นจากกิเลสในที่สุด คุณค่าต่อสังคม ด้วยหลักทฤษฎีสามัญญตาและศีลสามัญญตา เกิดความสามัคคีทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง เพื่อการธำรงพระพุทธศาสนา และมีคุณค่าต่อพระพุทธศาสนา กล่าวคือเป็นรากแก้วของพระศาสนา และเป็นเสมือนตัวแทนพระพุทธเจ้าในการควบคุมและจัดการความเป็นอยู่ของสงฆ์สาวกให้ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อธำรงรักษาพระสัทธรรม ให้มีความมั่นคงเป็นประโยชน์แก่สาธุชนสืบไป เรื่องที่สิบแปด การพัฒนาแนวทางการสอนโดยใช้การคิดเชิงออกแบบร่วมกับแนวคิดจิตห้าลักษณะเพื่อส่งเสริมความเป็นนวัตกรทางการศึกษาวิชาภาษาไทย ของวรกุล เขวงกุล วชิรรัตน์ นิรันดร์เตชาภัทร์ ชมชนก ธนาวิราภรณ์ และนวลรวี กระต่ายทอง เป้าหมายการนำเสนอบทความวิชาการ เพื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดจิตห้าลักษณะได้แนวทางการสอน ด้วยการหาข้อมูลสนับสนุนจากการวิจัย จิตชำนาญการ การกำหนดปัญหาให้มีความชัดเจน จิตสังเคราะห์ แนวคิดเพื่อแก้ไขปัญหา จิตสังเคราะห์ การสร้างหรือปรับแก้ไขต้นแบบ จิตสร้างสรรค์ นำไปประยุกต์ และทดลองใช้จิตเคารพ การรับข้อเสนอแนะ จิตจริยธรรม

สำหรับบทความวิจารณ์หนังสือ กองบรรณาธิการขอแนะนำผลงานของนิสิตที่ได้สร้างสรรค์ ผลงาน
เรื่องที่สืบเก่า **เพื่อความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับหลักกรรม** ของชวิต ชื่นเจริญ มีการอธิบายในเรื่องหลักกรรมและ
หลักธรรมได้ดี มีรสชาติจากการหยิบยกตัวอย่างทั้งคนใกล้ตัวที่ผู้วิจารณ์สามารถรับรู้และคล้อยตามไปกับผู้เขียน
เหมาะกับทุกเพศทุกวัยที่จะหยิบขึ้นมาอ่านได้

กองบรรณาธิการวารสารพุทธนวัตกรรมการปริทรรศน์ ต้องขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้
ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความทางให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น สำหรับท่านที่จะส่งบทความลง
ตีพิมพ์ขอให้ปฏิบัติตามคำแนะนำสำหรับผู้เขียน กรุณาปรับเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ (ดูรายละเอียดใน
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน) เพื่อพัฒนาวารสารเข้าสู่ฐานข้อมูลในระดับนานาชาติต่อไป

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตาม
สมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วย
ความยินดียิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเพชร สมศรี
บรรณาธิการวารสารพุทธนวัตกรรมการปริทรรศน์

